

OBSAH :

SAMOSPRÁVA :
Kraje alebo župy?
Dušan Sloboda

EUROFONDY :
Nekonečné slávnosti čerpania
Ivan Kuhn

PRÁVO :
Zhromažďovanie s povolením
obmedzeným Ondrej Dostál

KNIŽNÁ NOVINKA :
Eurozóna a alternatívy
Martin Moravčík

KRAJE ALEBO ŽUPY? Dušan Sloboda

Ešte sa nestalo, že by v ktoromkoľvek z troch doterajších volebných období samosprávnych krajov nebola opätovne povstala (a následne upadla) debata o ich počte (a v poslednej dobe i o ich zmysle). Nie je to prekvapujúce, keďže osem krajov, ktoré takmer nikto nechcel (s výnimkou tých politických strán, ktoré sa pre ne hlasovaním v parlamente v roku 2001 rozhodli), majú neistú budúcnosť zapísanú už vo vienku.

Regionálna samospráva bola na Slovensku uvedená do života v roku 2001, kedy boli schválené príslušné zákony a odohrali sa i prvé voľby do orgánov samosprávnych krajov. Spomedzi dôvodov, ktoré stáli vtedy za vznikom druhej úrovne samosprávy u nás, treba spomenúť dva hlavné: proces pristúpenia k Európskej únii a potreba realizovať decentralizáciu.

Prečo máme kraje?

Kým členmi únie by sme sa stali i bez toho, aby sme zaviedli regionálny stupeň samosprávy, ťažko si predstaviť, ako by bolo možné zrealizovať proces decentralizácie bez konštituovania samosprávnych krajov. Úroveň fragmentovanej miestnej samosprávy, ktorá u nás neprešla procesom municipalizácie, totiž nebola vhodná pre uskutočnenie tak potrebnej decentralizačnej vlny.

Viacero členských krajín EÚ nemá regionálny stupeň samosprávy. Väčšina z nich si to môže dovoliť vďaka tomu, že ich miestna samospráva (obce a mestá) je dostatočne silná na to, aby zvládla i viaceré kompetencie regiónov. Je to tak zväčša preto, že v týchto krajinách došlo ku konsolidácii samosprávnych celkov či už prostredníctvom kontinuálnych alebo ráznych komunálnych reforiem – procesov municipalizácie (amalgamizácie), v rámci ktorých došlo k zlučovaniu obcí a združovaniu ich samosprávnych funkcií do väčších a silnejších celkov (municipalít).

Sprievodným javom jednej z najdôležitejších ponovembrových reforiem bol teda

nevynutný vznik (akéhokolvek) regionálneho stupňa samosprávy. Kým štátna správa bola v roku 1996 postavená na základoch normatívneho členenia na 8 krajov a 79 okresov, na úrovni samosprávy sa uvažovalo o členení na prirodzenejšie regióny, ktoré by nadväzovali na históriu, rešpektovali by prírodné bariéry i dochádzkovú spádovosť. Nestalo sa, a tak namiesto 12 až 16 žúp bola samosprávna úroveň v roku 2001 navlečená do umelínou páchnucej členenia na osem krajov zdedených z mečiarizmu.

Prečo nemáme župy?

O tom, že osem samosprávnych krajov nie je vhodným modelom pre regionálnu samosprávu u nás, svedčí záujem občanov, ktorý im prejavujú (nielen) vo voľbách, postoj odborníkov na verejnú správu, ale i hlasy z prostredia politických strán. Kým v komunálnych voľbách u nás dlhodobo volí približne polovica z oprávnených voličov, voľby do orgánov samosprávnych krajov k urnám pritiahnu ledva štvrtinu z nich.

Vždy, keď sa blížila ďalšie voľby, ktorým aj politici hovorovo radi vravia „župné“, hoci ich tak oficiálne odmietajú pomenovať v zákone, v médiách sa šíria návrhy na zmenu aktuálneho členenia krajiny. Diapazón tej ponuky je široký, od župného modelu ctiacoho si históriu i regionalizačné kritériá, až po návrhy na tri veľké kraje nasiaknuté nostalgiou za normalizačným členením zo socializmu, ktoré so samosprávou nikdy nič spoločné nemalo.

Verejná správa na Slovensku dnes pôsobí v rámci územného a správneho členenia, ktoré nenadväzuje na žiadne z minulých administratívnych rozdelení. V krajine, kde sa politici vo svojich prejavoch tak často a radi odvolávajú na bohatú históriu národa, to vyznieva ako paradox. Avšak, romantizujúce predstavy a mýtizácia dejín v pokrútenej interpretácii našej minulosti sa predsa s odmietaním župného usporiadania dokonale snúbia.

Ako ďalej?

Revízia chybného výberu členenia na osem krajov iným chybným výberom v podobe troch krajov nie je riešením. Akákoľvek zmena členenia na jednej z úrovni samosprávy na Slovensku by sa nemala diať oddelene od zmien na ďalšej úrovni. Do rozhodovania o tom, aký model regionálnej samosprávy zvoliť, by mala prehovoriť i previazanosť regionálneho členenia a municipalizácie, ktorá našu miestnu samosprávu ešte len čaká.

Ak by sa 160 až 300 samosprávnych celkov, ktoré by na Slovensku vznikli po realizácii komunálnej reformy, rozdelilo do 16 žúp v rámci prirodzených regiónov (ako sú Šariš, Spiš, Zemplín a ďalšie), vytvorili by sa tak predpoklady pre synergické pôsobenie municipalnej a župnej samosprávy.

Bolo by logické viac previazať obe úrovne samosprávy i zmenou spôsobu delegovania našich volených zástupcov na župnej úrovni. Nie je dôvod predpokladať, že by škoda na volebnom správaní občanov, ktorú osem krajov spôsobilo, bola reverzibilná. Regionálne voľby treba pokojne opustiť a našimi zástupcami v župných zastupiteľstvách by sa mohli stať starostovia a primátori budúcich municipalít (združených obcí) a miest. Bratislava by mala mať i kompetencie župy. Bolo by taktiež potrebné prehodnotiť rozdelenie kompetencií medzi (silnejšie) municipality a župy, ktoré by mohli plniť len tie kompetencie, ktoré môžu plniť efektívnejšie než municipality. Kompetenčné zmeny musia byť realizované v spojitosti so zmenami financovania samospráv.

Debata a rozhodovanie o zmenách v konfigurácii našich samosprávnych regiónov nemôže byť len o počte. Výsledkom reforiem by malo byť také rozhodnutie, ktoré bude znamenať posilnenie samospráv a bude vhodným realizačným priestorom pre municipalizáciu, pokračovanie decentralizácie, rozvoj regiónov a zvyšovanie kvality služieb poskytovaných občanom za ich dane.

Autor je analytik KI.

NEKONEČNÉ SLÁVNOSTI ČERPANIA

Ivan Kuhn

Mala to byť najväčšia príležitosť pre rozvoj Slovenska. Aspoň tak prezentovali nadšenci európskej integrácie na začiatku programového obdobia 2007-2013 neustále opakovaný fakt, že Slovensko v tomto programovom období môže „dostať“ z eurofondov až 11,3 miliardy eur. Blíži sa koniec programového obdobia a aj keď Slovensko vzhľadom na pravidlá EÚ bude môcť čerpať finančné prostriedky z tohto balíka ešte ďalšie dva až tri roky, je vhodné poohliadnuť sa, ako Slovensko túto príležitosť využilo. Aj vzhľadom na to, že v súčasnosti sa už „programuje“ využitie ďalšieho balíka eurofondov na roky 2014-2020.

V prvom rade si treba povedať to, o čom priaznivci čerpania eurofondov takmer vôbec nehovorili. Že na to, aby Slovensko mohlo čerpať oných 11,3 miliardy eur, musí ako členská krajina Európskej únie do rozpočtu EÚ prispieť svojou troškou. Od roku 2007 do roku 2012 táto „troška“ predstavovala 3,34 miliardy eur. V tom istom období Slovenská republika získala z fondov EÚ 8,64 miliardy eur. V „čistom“ teda Slovensko za šesť rokov získalo 5,3 miliardy eur. Ale to sa v žiadnej bruselskej brožúre zdôrazňujúcej výhody členstva v EÚ nedočítate. Magickým číslom je 11,3.

Euro sem, euro tam

Za obdobie rokov 2004-2010 bolo podľa analýzy INESS na prijatie jedného eura z rozpočtu EÚ potrebné vynaložiť 90 centov výdavkov z našich zdrojov. Do roku 2009 to bolo dokonca rovné euro. To znamená, že štátny rozpočet sa vstupom do EÚ iba nafúkol, rovnako na príjmovej aj výdavkovej strane. Netreba totiž zabúdať, že okrem povinných platieb Slovenska do rozpočtu EÚ bolo takmer pri každom projekte potrebné i spolufinancovanie.

Napríklad pri projektoch, ktoré realizovali samosprávy (napríklad rekonštrukcie škôl, námestí, a mnohé ďalšie) bol každý projekt spolufinancovaný vo výške 15 percent zo štátneho rozpočtu SR (okrem už spomínaného príspevku zo štátneho rozpočtu SR do rozpočtu EÚ z ktorého následne pochádzalo 80 percent financovania komunálnych eurofondových projektov) a 5 percent museli priložiť aj koneční prijímatelia, teda obce a mestá.

Ďalšou kategóriou sú tzv. neoprávnené výdavky, ktoré síce väčšinou nevyhnutne súviseli s realizovaným projektom, ale z rozhodnutia bruselských úradníkov nemali nárok na preplatenie z fondov EÚ. A tak ich na 100 percent financovali koneční prijímatelia. O tom by vedel rozprávať svoje nejeden starosta alebo primátor. Na druhej strane, v každom projekte museli byť povinne vyčlenené peniaze na „publicitu“. Teda na to, aby sa čo najviac ľudí dozvedelo, že toto a hento sa postavilo alebo zrekonštruovalo vďaka dobrotivej Európskej únii. Lebo ako ináč vychováme vďačného euroobčana, však?

Príležitosť pre vybraných

Eurofondy boli v programovacom období 2007-2013 skutočne veľkou príležitosťou. A poniektorí sa tejto príležitosti chopili „vo

veľkom štýle“. Spomeňme si na Janušekov a Štefanov (a Slotov) nástenkový tender a z neho vyplývajúce predražené právne a poradenské služby, predražené logá a stránky operačných programov spadajúcich pod už neexistujúce ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja (ktorého agenda bola presunutá na iné ministerstvá práve kvôli kauzám zneužívania fondov Európskej únie).

Spomeňme si na Tomanovej sociálne podniky, ktoré vytvorili málo pracovných miest (aj to iba dočasných) dlhodobu nezamestnaným, ale zato dali dobre zarobiť ľuďom a firmám blízky sociálnej strane Smer. A vo výpočte by sme mohli pokračovať.

Neprešiel azda jeden mesiac v tomto programovom období, aby nevyplávala na povrch nejaká kauza netransparentného a neefektívneho „čerpania“ eurofondov. Len toľ nedávno, v polovici septembra, vláda na svojom zasadnutí „vzala na vedomie“ správu Úradu pre verejné obstarávanie o výsledkoch kontrol a auditov v oblasti verejného obstarávania od 1. januára do 30. júna 2013.

Beztretné zlodejiny

Podľa tejto správy kontrola súladu poskytovania nenávratných finančných prostriedkov Európskej únie s právom EÚ vo verejnom obstarávaní v prvom polroku tohto roka odhalila ako chybných 385 zákaziek v hodnote 258 miliónov eur. Táto suma predstavuje 8,24 percenta z celkového objemu skontrolovaných zákaziek 3,136 miliardy eur. Nedostatky pritom boli nájdené v 12,4 percenta z 3 171 overených zákaziek.

Eurofondy sú vraj najväčšou príležitosťou. No, ako pre koho...

Čo z týchto čísel vyplýva? Európska komisia nám takéto percento zo sumy eurofondov, ktoré sme mohli čerpať, nepreplatí a zaplatíme si to pekne zo štátneho rozpočtu. Teda z našich daní. Ale však prečo nie, veď aj tie eurofondy sú viac ako z jednej tretiny z našich daní. Štát sa môže pokúsiť tieto peniaze získať naspäť od tých, ktorí tieto chyby urobili. Skúsenosť s vymáhaním peňazí od pilotných sociálnych podnikov však hovorí, že suma, ktorú sa štátu podarí vymôcť od prijímateľov eurofondov, sa limitne blíži nule.

O tom, koľko ľudí, podieľajúcich sa na zneužívaní eurofondov bolo za svoje konanie aj primerane potrestaných ani nehovorí. Kauza nástenkového tendra sa ťahá od roku 2008 bez toho, aby za zatiaľ zrejme najväčší škandal na Slovensku, súvisiaci s eurofondami, pykali tí, ktorí niesli najväčšiu zodpovednosť. A kauza pilotných sociálnych podnikov bola vďaka predčasným parlamentným voľbám zametená pod koberec skôr, ako mohli začať nejaké trestné stíhanie.

Obstarávanie tunelovania

Žiaľ, zatiaľ každá vláda problém s porušovaním pravidiel pri využívaní fondov EÚ

riešila zvýšením byrokratickej záťaže, čo spôsobilo, že mnoho potenciálnych žiadateľov si po realizácii jedného projektu povedalo, že už nikdy viac nebudú o eurofondy žiadať. Žiadna vláda však efektívne neriešila jeden z najväčších problémov a to verejné obstarávanie. Ak teda za riešenie nepovažujeme 23 novelizácií zákona o verejnom obstarávaní za posledných 7 rokov.

Posledným návrhom novely zákona o verejnom obstarávaní sa Ficova vláda pokúsila urýchliť proces tým, že obmedzí možnosť ostatných účastníkov odvolávať sa voči rozhodnutiu obstarávateľa. Problémom verejného obstarávania pri projektoch financovaných z eurofondov však nie sú odvolávania sa neúspešných účastníkov, ale najmä zle pripravené verejné obstarávania, ktoré sú rušené Úradom pre verejné obstarávanie a následne znovu vyhlasované. Samozrejme s časovým sklzom.

Najvyšší podiel chybovosti podľa spôsobu obstarávania bol pritom pri podprahových zákazkách, a to 63 percent z hodnoty zákaziek s nedostatkami. Zákazky s nízkou hodnotou mali úroveň chybovosti 18,86 percenta, podlimitné zákazky 11,02 percenta a nadlimitné zákazky 7,49 percenta.

Tieto čísla potvrdzujú iba to, na čo aj Konzervatívny inštitút M. R. Štefánika niekoľko rokov upozorňuje. Čím netransparentnejší spôsob verejného obstarávania („nástenky“ zdôvodnené tzv. neprioritnými službami, alebo „prieskum trhu“ spočívajúci v oslovení troch navzájom dohodnutých uchádzačov s koordinovaným predkladaním ponúk), tým väčšia šanca na podvody a kradnutie. Pardon. Na chybovosť. Aby sme sa držali eurospeaku.

Radšej nezmysly ako nič

A keď už sme pri eurospeaku, zaklínacím slovom je čerpanie. Týmto slovom sú fascinované aj slovenské médiá. Vyčerpáme, nevyčerpáme? Podarí sa vyčerpať eurofondy na 100 percent? Alebo iba na 99 percent? Pri týchto debatách si vždy predstavujem živiťela rodiny, ako v deň výplaty príde v neskorých večerných hodinách z krčmy a radostne svojej manželke oznámi, že vyčerpá mesačnú výplatu na 90 percent. Iba na 90 percent?

Ešteže na vyčerpanie zvyšných 10 percent ostáva ďalších x dní do výplaty. Bol by hriech, keby „prepadli“. Lebo z pohľadu väčšiny parlamentných strán, väčšiny starostov a primátorov a zrejme aj väčšiny obyvateľov Slovenska, hriech nie je peniaze rozflákať na nezmysly, hriech je nečerpať.

Slovensko by v budúcom programovom období malo mať možnosť čerpať zo zdrojov Európskej únie takmer 13,5 miliardy eur, teda zhruba o dve miliardy viac ako v končiacom programovom období. Koľko v rokoch 2014-2020 zaplatí Slovenská republika do rozpočtu EÚ, nikto zo zodpovedných nehovorí. A poniektorí sa už tešia, ako budú čerpať. „No nekupte to, když je to tak levný!“

ZHROMAŽĎOVANIE S POVOĽOVANÍM OBMEDZENÝM

Ondrej Dostál

Nerešpektovanie zákona o slobodnom prísutpe k informáciám a snahy o jeho obchádzanie či účelové prispôsobovanie si nie sú v podmienkach slovenských samospráv zasa až také výnimočné. Takmer štvrtstoročie po Novembri 1989 to síce môže znieť neuveriteľne, ale ani rešpektovanie zhromažďovacieho práva nie je ešte stále v našich obciach a mestách úplnou samozrejmosťou.

Príležitosť presvedčiť sa o tom mal Marek Tatarko, predseda Slovenskej asociácie Falun Gong. V priebehu leta usporiadal sériu zhromaždení, na ktorých spolu s kolegami upozorňovali na porušovanie ľudských práv v Číne, predovšetkým na prenasledovanie tých, ktorí praktizujú meditačnú prax Falun Gong.

Treba povedať, že v drvivej väčšine miest, ktoré navštívili, sa nestretli so žiadnymi problémami. Zhromaždenie ohlásili a uskutočnilo sa tak, ako bolo ohlásené. Vo dvoch mestách však samospráva začala vymýšľať a snažila sa dostať zhromaždenie z centrálného námestia niekam ďalej od centra. Hoci na to nemala žiadny zákonný dôvod. Týmto mestami boli Michalovce a Banská Bystrica.

Choďte radšej do parku

V Michalovciach bolo zhromaždenie ohlásené na 1. augusta 2013. Mestský úrad Michalovce oznámenie o konaní zhromaždenia podľa zákona o zhromažďovacom práve svojvoľne prekvalifikoval na žiadosť o iné užívanie verejného priestranstva a „povolil“ ho. Určil však, že akcia sa má uskutočniť na inom mieste, ako si vybral zvolávateľ. Teda nie na centrálnom Námestí osloboditeľov, ale v Parku študentov.

Postup mestského úradu nemal žiadnu oporu v zákone. Mesto má podľa zákona o zhromažďovacom práve právomoc ohlásené zhromaždenie zakázať, ale iba zo zákonom stanovených dôvodov, zákonom stanoveným postupom a v zákonom stanovenej lehote. Mesto nemá právo „prekvalifikovať“ verejné zhromaždenie oznámené podľa zákona o zhromažďovacom práve na iný typ aktivity a takúto aktivitu následne „povoľovať“ a určovať jej ďalšie podmienky, napr. zmeniť miesto jej konania.

Na protizákonný postup mesta Michalovce som upozornil primátora mesta Viliama Záhorčáka, ako aj médiá a verejnosť. Vzhľadom na obavy, žeby mohlo prísť zo strany mestského úradu alebo mestskej polície k pokusom o narušenie zhromaždenia, som sa zhromaždenia v Michalovciach aj osobne zúčastnil a monitoroval jeho priebeh. Samotné zhromaždenie potom už prebehlo bez problémov a narušení. Až do medializácie prípadu bol mestský úrad neoblomný a zrazu vraj išlo iba o nedorozumenie.

Zahanbiť sa nedala ani Banská Bystrica. Tam Marek Tatarko oznámil mestskému úradu, že sa zhromaždenie uskutoční 6. septembra 2013 na Námestí SNP. Banská Bystrica síce nespochybnila samotné právo zvolávateľa zorganizovať v meste zhromaždenie, pokúsilo sa však zákonne sporným spôs-

bom dosiahnuť zmenu miesta zhromaždenia, hoci na to neexistovali relevantné dôvody. Zároveň sa mesto bez opory v zákone pokúsilo spolplatiť konanie zhromaždenia prostredníctvom miestnej dane za užívanie verejného priestranstva.

Nerušte nás deň dopredu

Primátor mesta Banská Bystrica Peter Gogola reagoval na ohlásenie zhromaždenia stanoviskom, v ktorom zvolávateľa zhromaždenia upozornil, že v Banskej Bystrici sa na Námestí SNP cez víkend (7.-8. septembra 2013) realizuje športovo-kultúrne podujatie Banskobystrický maratón. Uviedol pritom, že „*prípravné práce, montáž zariadení a registrácia účastníkov začínajú už 6. septembra*“. V stanovisku primátor Gogola ďalej uviedol: „*Vzhľadom na uvedené a v zmysle zákona č. 84/1990 Zb. § 10 ods. (2) c) O zhromažďovacom práve si Vám dovoľujem navrhnúť pre konanie verejného zhromaždenia priestory Námestia Slobody v Banskej Bystrici*“.

Primátor sa odvolával na § 10 ods. 2 písm. c) zákona o zhromažďovacom práve. Ten však nerieši zmenu miesta zhromaždenia, ale zákaz zhromaždenia v prípade, že sa „*má konať na rovnakom mieste a v rovnakom čase, kde už v zmysle platných právnych predpisov bolo povolené verejné kultúrne alebo športové podujatie*“. Navyše Banskobystrický maratón sa nemal konať na rovnakom mieste a v rovnakom čase ako ohlásené zhromaždenie, ale až nasledujúci deň. Prípravné práce a registrácia účastníkov nie sú zákonným dôvodom pre prípadný zákaz zhromaždenia.

Rešpektovanie zhromažďovacieho práva nie je v našich obciach a mestách samozrejmosťou

Obec podľa § 8 ods. 1 zákona o zhromažďovacom práve „*môže s ohľadom na miestne podmienky alebo na verejný poriadok navrhnúť zvolávateľovi, aby sa zhromaždenie konalo na inom mieste alebo v iný čas*“. V tomto prípade však na takýto návrh nebol ani vecný dôvod, lebo nielenže nedochádzalo k časovej kolízii oboch podujatí, ale Námestie SNP je centrálnym námestím v Banskej Bystrici a je dostatočne veľké na to, aby sa konanie zhromaždenia a príprava maratónu nijako navzájom nenarúšali dokonca ani v prípade, žeby sa konali v rovnakom čase.

Zvolávateľ zhromaždenia Marek Tatarko odmietol výzvu primátora Petra Gogolu a oznámil mu, že sa zhromaždenie uskutoční na pôvodne oznámenom mieste. Primátor reagoval ďalším listom, v ktorom zvolávateľovi zhromaždenia v prílohe zaslal „*grafický náhľad Námestia SNP s presným určením konania zhromaždenia*“. Obec však nemá nijaké zákonné oprávnenie grafickým náhľadom alebo iným spôsobom spresňovať alebo určovať zvolávateľom zhromaždenia, kde sa

má zhromaždenie konať. Preto aj tento pokus o zmenu miesta konania zhromaždenia jeho zvolávateľ odmietol.

Zaplatte miestnu daň

Paralelne sa pokusom o zmenu miesta konania zhromaždenia pracovníčka mestského úradu Banská Bystrica Miriam Ondrejková oznámila zvolávateľovi zhromaždenia, že splnil zákonnú povinnosť v zmysle zákona o zhromažďovacom práve. Keďže však súčasťou zhromaždenia mal byť stolík na zberanie podpisov na petíciu a stojany s informačnými plagátmi upozorňujúcimi na porušovanie ľudských práv v Číne, zvolávateľ zhromaždenia bol vyzvaný, aby vyplnil formulár, na základe ktorého by vraj mala byť vypočítaná daň za zaujatie verejného priestranstva v zmysle Všeobecne záväzného nariadenia Mesta Banská Bystrica č. 18/2011 o miestnej dani za užívanie verejného priestranstva.

Predmetom dane za užívanie verejného priestranstva je podľa § 30 ods. 1 zákona č. 582/2004 Z. z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady „*osobitné užívanie verejného priestranstva*“. Osobitným užívaním verejného priestranstva sa podľa § 30 ods. 3 rozumie „*umiestnenie zariadenia slúžiaceho na poskytovanie služieb, umiestnenie stavebného zariadenia, predajného zariadenia, zariadenia cirkusu, zariadenia lunaparku a iných atrakcií, umiestnenie skládky, trvalé parkovanie vozidla mimo stráženého parkoviska a podobne*“. Zdáňuje sa teda predovšetkým užívanie verejného priestranstva na hospodárske, prípadne iné komerčné aktivity. Nijakú zákonnú oporu nemá pokus zaťažiť miestnou daňou výkon ústavou garantovaných občianskych práv – zhromažďovacieho práva a petičného práva.

Na obštrukcie zo strany bystrickej radnice som ešte pred konaním zhromaždenia upozornil verejnosť a médiá a priebeh bystrického zho- zhromaždenia bol rovnako ako v prípade toho michalovského bez akýchkoľvek problémov a narušení.

V oboch prípadoch tak skupina občanov mohla realizovať svoje ústavou garantované zhromažďovacie právo. V poriadku však nie je snaha mestských úradov vytlačiť zhromaždenia z centrálnych námestí, a to postupom, ktorý nemá oporu v zákone. V poriadku nie je ani to, že zvolávateľ musí zmárniť nemalo času komunikáciou s úradmi, ktoré od neho žiadali niečo, čo od neho žiadať nemohli. Otázkou ostáva, čo by sa stalo, keby zvolávateľom zhromaždenia nebol človek zorientovaný v zákone o zhromažďovacom práve, majúci skúsenosti s organizáciou zhromaždení a aktívne obhajujúci svoje práva. A kto- vie, koľkokrát sa už stalo, že občania v podobných prípadoch ustúpili tlaku úradov, lebo ich ani nenapadlo, žeby od nich úrad mohol žiadať niečo, na čo nemá podľa zákona právo.

EUROZÓNA A ALTERNATÍVY

Martin Moravčík

Súčasná kríza, ktorá sa z hypotekárnej krízy cez krízu likvidity bánk stala krízou solventnosti nedisciplinovaných krajín, dokázala, že Peter Gonda a ďalší euroskeptici mali pravdu.

Absencia zodpovedného hospodárenia vlád členských krajín spôsobená odstránením fluktuácie kurzov národných mien a znížením úrokových nákladov na obhospodarovanie štátneho dlhu vďaka najsilnejším členom eurozóny viedli ruku v ruke k silnejúcemu populizmu. Základné varovné signály pre verejnú kontrolu štátnej moci boli novou menou odstránené, ale novým symptómom verejnosť nerozumie.

Knihu Eurozóna a alternatívy európskej ekonomickej integrácie od Petra Gondu preto považujem nielen za hodnotnú ale i za veľmi potrebnú.

Pomenúva v nej totiž komplexné dôvody systémových problémov eurozóny. Pri analýze východiskových alternatív pre Slovensko sa zaoberal tak súčasným status quo – a teda zotrvaním Slovenska v menovej únii – ako aj alternatívami, pri ktorých by Slovensko vystúpilo z eurozóny alebo dokonca i z Európskej únie. Prináša však i alternatívu v podobe bezcolného voľného obchodu bez centrálnych harmonizácií a regulácií – teda alternatívu v podobe zóny slobodného trhu. Práve bezcolná zóna voľného obchodu zohľadňuje autorovu základnú myšlienku práva na secesiu a práva štát na princípoch neobmedzenej konkurencie, diverzity a zmluvnej slobody.

Komplexnosť tejto knihy dodávajú záverečné návrhy riešenia podstaty problémov aplikovateľné pre eurozónu i Slovensko. Medzi navrhované dlhodobé opatrenia patrí menová a banková reforma a reforma verejných financií.

Čitateľom kniha objasňuje dôležitý pojem eurozóny ako politického projektu. Teda projektu, ktorý nevznikol spontánne od potrieb občanov alebo trhu, ale na základe centrálne plánovaného projektu zhora.

Eurozóna tak dnes prostredníctvom absencie výmenných kurzov národných mien tají nezodpovedné hospodárenie politikov, pričom práve ono

„šafárenie“ prehľbuje rozdiely medzi super bohatými (napojenými na štátne výdavky alebo lacné peniaze od Európskej centrálnej banky) a nami ostatnými. Neviditeľná ruka trhu bola nahradená rukou politikov, pod váhu ktorej mizne tá najdôležitejšia stredná trieda.

Obava z nepochopenia krízy narastá tým viac, čím je verejnosť otupenejšia k jej riešeniam. Politické riešenia totiž nemajú ambíciu na zmenu systému, ale len k úprave politického systému na ešte menej zodpovedný k svojmu vlastnému voličstvu.

To sú dôvody, pre ktoré sa rozhodne oplatí spozornieť a dbať na odborný názor k týmto otázkam. Kniha Eurozóna a alternatívy európskej ekonomickej integrácie ponúka na viac než sto stranách prekvapivo rozsiahle poňatie súčasných systémových problémov eurozóny a ich možných riešení.

Vzhľadom k obsiahnutej problematike a načasovaniu jej vydania má zároveň ambíciu stať sa základnou názorovou platformou pre odbornú verejnosť a slovenské ekonomické think tanky, s cieľom obhájiť pravdu nielen v prostredí odbornej a širšej verejnosti, ale aj tej politickej.

Peter Gonda: Eurozóna a alternatívy európskej ekonomickej integrácie

Vydavateľ: TRIM s&g
Rok vydania: 2013
ISBN: 978-80-971407-3-1
Viac o autorovi: petergonda.sk

Autor je riaditeľ TRIM Broker. Kniha Petra Gondu vychádza v spolupráci s TRIM Broker.

PRIPRAVUJEME :

V dňoch 26. a 27. septembra 2013 KI s podporou Nadácie Tatra banky organizuje v Bratislave ďalšiu z cyklu prednášok CEQLS. Naším hosťom bude *Anthony de Jasay*, nezávislý ekonóm a jeden z popredných sociálnych filozofov našej doby. Viac informácií nájdete na webstránke KI.

UDIALO SA :

V auguste 2013 sa z okruhu ľudí KI v médiách nielen k aktuálnym témam vyjadrovali Peter Zajac a Dušan Sloboda.

Viac nájdete na www.konzervativizmus.sk v sekciách ČLÁNKY, ROZHOVORY, KI KOMENTUJE, AUDIO/VIDEO KI a BLOGY.

KP KI KLUB PODPOROVATEĽOV
KONZERVATÍVNEHO INŠTITÚTU
M. R. ŠTEFÁNKA

Napriek doterajším aktivitám a dosiahnutým výsledkom sme na hranici finančnej udržateľnosti. Založili sme preto Klub podporovateľov Konzervatívneho inštitútu M. R. Štefánika (KPKI).

Cieľom je získať súkromné zdroje na pokračovanie a rozvinutie našich aktivít a vytvoriť komunitu hodnotovo blízkych ľudí, s ktorými môžeme spoločne zdieľať, efektívnejšie presadzovať a brániť tradičné a historicky overené hodnoty.

Členom KPKI sa môže stať každý, kto podporí KI ročným príspevkom vo výške minimálne 30 eur a vyplní kontaktný formulár.

Viac informácií o možnostiach podpory nájdete na webstránke KI na adrese www.konzervativizmus.sk v sekcii PODPORTE NÁS.

Ďakujeme!

Pozývame Vás na prednášku v rámci Conservative Economic Quarterly Lecture Series

26. SEPTEMBER 2013 V BRATISLAVE

ROVNOSTÁRSTVO AKO POLITICKÉ NÁBOŽENSTVO

ANTHONY DE JASAY

/NEZÁVISLÝ EKONÓM A FILOZOF/

Organizátor:
KONZERVATÍVNY
INŠTITÚT
M. R. ŠTEFÁNKA
KONZERVATÍVNE
INŠTITÚTU

Hlavný partner:
NADÁCIA
TATRA BANKY

Mediálni partneri:
TREND .tyždeň

Viac informácií na www.konzervativizmus.sk